

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

6. Szellemi termék Jó gyakorlatok

The project ToMIMEuS: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities (No: 2019-1-RO01-KA202-063245) has been funded by the Erasmus+ programme of the European Union.

Összeállították

BALKAN MUSEUM NETWORK

Aida Vezic,
Irena Ruzin
Milena Milosevic Micic

GREECE

Charikleia Kanari
Eleni Markou
Magdalini Nikolarazi
Maria Papazafiri
Marina Plati
Vassilis Argyropoulos

HUNGARY

Aliz Mária Bangó
Boglárka Gál
István Megyeri
Judit Gombás
Réka Farkas

ROMANIA

Andrea Hathazi
Cristina Bălaş-Baconschi
Ioana Letiția Șerban
Tekla Tötszegi
Tudor Sălăgean

TURKEY

Ayşe Tuğba Öner
Bülent Ağaç
Emine Ayyıldız
H. Sümeyra Bilici Albayrak
Özcan Erkan Akgün
Ruhan Çelebi
Tevfik Taşkın
Ufuk Kınık

A projekt adatai

Kulcs tevékenység:	Kooperáció jó gyakorlatok kidolgozására és cseréjére
Pályázat típusa:	Strategiai Partnerkapcsolatok szakképzéshez és tréninghez
Szerződés száma:	2019-1-RO01-KA202-063245
Koordináló szervezet – Teljes hivatalos neve	Erdélyi Néprajzi Múzeum, Románia (Transylvanian Museum of Ethnography, Romania)
6. Szellemi termék	Útmutató Jó gyakorlatokhoz, a differenciált és multiszenzoros múzeum tartalom és inkluzív gyakorlat kialakításához.
Vezető szervezet	Erdélyi Néprajzi Múzeum, Románia (Transylvanian Museum of Ethnography, Romania)
Dátum:	2022. 07. 30.
Formátum:	Végső

Bevezetés

A "ToMIMEUs: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities" (No: 2019-1-RO01-KA202-063245) Erasmus+ projekt az Európai Unió finanszírozásával valósult meg. A projektet koordináló intézmény az Erdélyi Néprajzi Múzeum (Transylvanian Museum of Ethnography) (Románia), a jelen szellemi termék összeállításáért felelős intézmény pedig a szintén romániai, kolozsvári Babes-Bolyai Egyetem.

Az Erasmus+ ToMIMEUs projekt célja a négy partner múzeum (Románia, Görögország, Magyarország, Törökország) munkatársainak képzése. Fontos hangsúlyozni a projekt innovatív és interdiszciplináris jellegét, hiszen célja a múzeumok munkatársainak érzékszervi fogyatékosokkal (vak és látássérült, siket vagy hallássérült) kapcsolatos ismereteinek bővítése, valamint multiszenzoros, inkluzív kiállítások kialakítása érzékszervi fogyatékos csoportok, valamint fogyatékos és nem fogyatékos látogató csoportok számára.

Készségeik fejlesztése révén a munkatársak:

- a) jobban értik az érzékszervi fogyatékos személyek sokféleségét és eltérő szükségleteiket,
- b) képessé válnak kielégíteni az érzékszervi fogyatékos személyek szükségleteit, valamint
- c) multiszenzoros és inkluzív múzeumi gyakorlatok, programok és tananyagok létrehozása, valamint technikai újítások bevezetése, amelyek segítik az érzékszervi fogyatékos látogatók, csoportok, valamint eltérő szükségletű (fogyatékos és nem fogyatékos) személyek csoportjainak fogadását.

A ToMiMEUs projekt szellemi termékei - a program ismertetése, inkluzívoktatási gyakorlatokat bemutató videók, differenciált és inkluzív programok fejlesztése és a jó gyakorlatokat ismertető összefoglaló – elérhető a projektplatformon, amely innovatív módszereket/javaslatokat fogalmaz meg arra nézve, miként lehetnek a múzeumi programok befogadóak a differenciálás, az egyetemes tervezés, valamint a tanulás egyetemes tervezésének alapelvei mentén.

A ToMiMEUs projekt célja az akadálymentes hozzáférés és az inklúzió előmozdítása akadálymentes programok és anyagok, valamint fogyatékos és nem fogyatékos gyermekek számára szervezett inkluzív múzeumpedagógiai programokon keresztül.

Jó gyakorlatok

A jó gyakorlatok gyűjteménye ismerteti a projekt során összegyűlt ismereteket, elemzi azokat, és összeveti azokat az érzékszervi fogyatékos gyermekek múzeumlátogatásával kapcsolatos korábbi ismeretekkel. Áttekintjük a résztvevők tapasztalatait, érzéseit, félelmeit, a felmerülő nehézségeket, és hogy miként küzdötték le azokat.

A ToMIMEUs Erasmus+ Projekt célja azon megoldások ismertetése, amelyek segítségével az érzékszervi fogyatékos emberek képesek múzeumba járni, és minél önállóbban mozogni a múzeumi terekben és programokon. Az érzékszervi fogyatékos személyek lehetnek egyéni múzeumlátogatók, mehetnek múzeumba iskolai csoport tagjaként (gyengénlátó vagy nagyothalló diáktársaikkal), valamint inkluzív csoport (inkluzív iskolai csoporttal, családdal) tagjaként. E sokszínűség a legtöbb múzeum számára nehézséget jelent, mivel sok különböző igényt szükséges kielégíteni, változatos programokat kell biztosítani, valamint elengedhetetlen az akadálymentes hozzáférés szisztematikus kialakítása is.

A ToMIMEUs projekt keretében feltártuk a múzeumi dolgozók akadálymentes hozzáféréssel kapcsolatos ismereteit, ami fontos kiinduló pont az érzékszervi fogyatékos látogatók vonatkozásában, és alapot képeztek a projekt további formálásához. A 6. szellemi termék az első szellemi termék (Keretezés) eredményeire, a 3. szellemi termék (oktatási anyag múzeumi szakemberek számára), a 4. szellemi termék (adaptált tanulási tapasztalatok – kritikai áttekintés), valamint az 5. szellemi termék (inkluzív tanulási tapasztalatok) eredményein, a Görögországban és Romániában megvalósuló képzések (C1, C2), a múzeumi dolgozók szükségleteit feltáró kérdőív eredményein, valamint a fogyatékos és nem fogyatékos résztvevők múzeumpedagógiai programokkal kapcsolatos tapasztalatain alapszik. Az 1. szellemi termék és a felmérés számos nehézségre és kihívásra mutatott rá, valamint számos javaslat is megfogalmazódott az érzékszervi fogyatékos személyek múzeumlátogatásával kapcsolatban.

A jó gyakorlatok gyűjteményének alapja továbbá a nemzetközi projekttalálkozókon lezajlott számtalan szakmai beszélgetés is (M1, M2, M3, M4, M5), a projektpartnerek szervezésében megvalósult disszeminációs események (Törökország, Magyarország, Görögország és Románia).

A tevékenységek valódi hatást fejtettek ki számos különböző szinten (személyes, társadalmi) mind a múzeumok, mind az érzékszervi fogyatékos személyek esetében. A fogyatékos személyek a bevonódáson keresztül gyakorolhatták, miként szólhatnak fel saját szükségleteik mellett, így elősegítve, hogy akadálytalanná váljon számukra a múzeumlátogatás. Az egyetemes tervezés és az egyetemes tervezés a tanulásban alapelvei nyomán kialakított differenciált és inkluzív tevékenységek mind az oktatás, mind a társadalom szintjén előmozdították a befogadást.

Kolaboratív hálózatot alakítottunk ki egyetemek és múzeumok között, és a ToMiMEUs projekt során egy fenntartható szakmai közösség jött létre, s a résztvevők a projektportálon is folyamatos eszmecserét folytattak, megosztották tapasztalataikat és ötleteiket, aggodalmaikat, fejlesztették módszereiket és technikáikat.

Ezzel egyidejűleg a múzeumok, iskolák és a fogyatékos emberek szervezeteinek szélesebb közösségét tájékoztattuk a projektről, és megosztottuk velük a ToMiMEUs projekt eredményeit. A partnerek tapasztaltak az eredmények tudományos cikkek és konferencia-előadások formájában történő megosztása terén.

A fent említett tevékenységek befejezését követően több olyan szempont felmerült, amelyek megosztását fontosnak tartjuk a gyűjteményben.

1) Elsőként, a ToMiMEUs projekt tevékenységei tiszteletben tartják az akciókutatás módszerének alapelveit, pl. általában a környezet és kontextus megértését, a gyakorlatok elemzését, az elmélet gyakorlatba történő átültetését, a gyakorlat értékelését, a munkatársak és érintettek bevonását, reflexiót, a diszkussziót és a különböző jelentések megosztását, valamint a szakmai változás validálását.

A speciális szükségletű tanulókkal folytatott fókuszcsoporthoz beszélgetések során szorosabbra fűződött az együttműködés a fogyatékos személyek és a múzeumok között, s így nőtt az inklúzió mértéke a múzeumi látogatócsoportokon belül (fogyatékos és nem fogyatékos látogatók közös csoportjai). Még ha adódtak is nehézségek az akadálymentes hozzáférés terén, a legtöbb látogató nagyon elégedett volt a látogatással. Megosztották örömeiket és elégedettségüket, hogy ők is részt vehetnek múzeumi programon, és hogy megfoghattak, tanulmányozhattak kiállítási tárgyakat, hogy az audiogájd segítségével meghallgathattak leírásokat, hogy szakemberekkel alkothattak, valamint hogy jelnyelvi vezetést biztosítottak számukra.

2) A jó gyakorlatok sorában kiemeljük a múzeumi dolgozóknak a képzésekkel kapcsolatos pozitív visszajelzését. E képzéseket a projektben résztvevő egyetemek munkatársai vezették. A múzeumok munkatársai megtanulták, miként mutassák be a kiállítási tárgyakat, hogyan ismertessék azok méretét, a színeket, a történelmi és művészeti kontextust, s miként válaszoljanak a résztvevők kérdéseire. A résztvevő szakemberek továbbá megértették, mit is jelent a vizuális és taktilis stimuláció, és miként alkalmazzanak különböző inkluzív/adaptált módszereket. A tanult szempontok segítségével képessé váltak az érzékszervi fogyatékos személyek szükségletei szerint adaptálni a múzeumi anyagokat és tevékenységeket.

3) A múzeumok prioritásai közé bekerültek az akadálymentesítést célzó programok, különös hangsúly került a látás- és hallássérült látogatók fogadására, és arra, hogy megtapasztalják a kiállítási tárgyakat.

4) A jó gyakorlatok sorában fontos szót ejteni arról is, hogy miként változott a múzeumi dolgozók fogyatékos személyekkel kapcsolatos vélekedése, megértették szükségleteiket, közöttük a kulturális és episztemiológiai jellegűeket is. E megértés segítette őket a képzéseket követő későbbi gyakorlati tevékenységek során. A résztvevő múzeumi dolgozók megtanulták, miként segítsék az érzékszervi fogyatékos látogatókat, értsék érzéseiket, azt, hogyan látnak dolgokat, s hogyan lépnek interakcióba másokkal.

5) Fontos a jó gyakorlatok sorában említeni a honlapok akadálymentesítését, egy-egy gyűjteményt ismertető digitális tartalom létrehozását, a digitális jelnyelvi vezetést (hallássérült személyek számára), egyes galériák megismerését segítő speciális audiogájd alkalmazás létrehozását (látássérült személyek számára). E jó gyakorlatokat átfogóan ismertettük a Kolozsváron az IO5 keretében megvalósuló nemzetközi projekttalálkozó és disszeminációs esemény keretében (M5).

6) Ha szeretnénk a legjobb gyakorlatot kiemelni, ez mindenképpen az a tény, hogy a múzeumok új workshopokat dolgoztak ki, és felvették a kapcsolatot fogyatékos személyekkel vagy szervezeteikkel, és speciális vezetett múzeumlátogatást szerveztek számukra. A projektben résztvevő országokban múzeumpedagógiai programokat szerveztek siket vagy hallássérült, vak vagy látássérült és nem fogyatékos tanulók inkluzív csoportjai számára, valamint a múzeumok egyhangúlag kiemelték, mennyire fontos, hogy a kurátorok között legyen az akadálymentességért felelős személy.

7) Megvalósultak a népi kultúrára fókuszáló foglalkozások (mézeskalács-készítés, nemezelés, néptánc), a vezetett látogatásokat követően pedig a művészi önkifejezés eszközeivel (agyagozás, gyurmázás, festés) oszthatták meg a résztvevők a látogatással kapcsolatos

benyomásaikat. További példák: a fazekas foglalkozások során akadálytalanul működhetnek együtt fogyatékos és nem fogyatékos tanulók, a gyapjúval végzett foglalkozás során fontos volt látni/tapintani a különböző anyagok finomságát.

8) Fontos a jó gyakorlatok sorában kiemelni a fogyatékos és nem fogyatékos tanulók együttműködését s hogy a közösen megálmodott történeteket mind Braille, mind síkírásban rögzítették.

9) A múzeumokban jó gyakorlat olyan nyílt nap szervezése, amelynek tevékenységei akadálymentesek mindenki számára, így a siket és hallássérült látogatók számára is.

MÚZEUMI PROGRAMOK RÖVID ISMERTETÉSE

NICHOLAS ÉS DOLLY GOULANDRIS ALAPÍTVÁNY KÜKLÁD MŰVÉSZETEK MÚZEUMA (Görögország).

A múzeumi tevékenységek célja, hogy az érzékszervi fogyatékos és nem fogyatékos személyek egyaránt megismerjék és megértsék a küklád művészetet. A hozzáférés és az akadálymentesség áll a tevékenységek középpontjában, a cél pedig a küklád művészet minél mélyebb megértése a Braille és síkírású feliratozás (görög és angol), és a jelnyelv (görög és nemzetközi) segítségével.

Siket és hallássérült személyek

A múzeum oktatási osztálya felvett egy görög jelnyelven kísért és feliratozott látogatást, amely segítségével megismerhető a küklád gyűjtemény, s ennek nemzetközi jelnyelvi változata is elkészült angol feliratozással.

A film a küklád gyűjtemény halljában elhelyezett képernyőn tekinthető meg. Elérhető továbbá a múzeum honlapján is, ahol jelnyelven további, a múzeumlátogatással kapcsolatos információ is megtalálható. Végül a múzeum bejáratánál elhelyezett képernyőn jelnyelven jelennek meg a múzeummal kapcsolatos információk (milyen gyűjteményei vannak, melyek akadálymentesek siket látogatók számára, nyitvatartási idő, jegyvásárlás/fogyatékos látogatók és kísérőjük számára ingyenes).

A küklád gyűjteményt jelnyelven ismertető film a legfontosabb tudnivalókat fogja csokorba képekkel illusztrálva, hossza nagyjából 15 perc.

A megfelelő szövegek elkészítéséhez útmutatást kértünk a "Hands Up"-tól, majd a jelnyelvi videót is szakembereik készítették el.

Látássérült személyek

A vak és látássérült látogatók számára az oktatási osztály egy mozgatható tárlót állított össze, amely tapintható és hallható tapasztalatszerzést tesz lehetővé, valamint magában foglalja a küklád gyűjtemény vezetett megismerését is. A speciális tárló nem csupán a látássérült látogatók számára elérhető, a múzeumi élményt bárki számára gazdagítja, aki érdeklődik iránta. Témája a küklád művészet, fókuszában a márványszobrászat áll, ami a küklád művészet legfontosabb eleme.

Az oktatási osztály álma volt a gyűjteményben egy akadálymentes "útvonal" kialakítása látássérült látogatók számára. Ennek létrehozása előtt Aineias Martossal, egy látássérült személlyel konzultáltunk. Az Aineias-szal folytatott beszélgetéseket követően választottuk ki a megállókat/vitrineket, kiválasztottuk azokat a kiállítási tárgyakat, amelyeket mindenképpen "láttnia" kellett, és elkészítettük ezek élethű mását. Így született a mozgatható tárló ötlete, és az a gondolat is, hogy ezt két főtől kezdve egészen kisebb csoportok (fogyatékos és nem fogyatékos) tagjai együttesen is használhatják. A látogatás során az érdeklődőket szakképzett múzeumi dolgozók kísérik.

A mozgatható tárlót egy múzeumi kolléga tolja a megfelelő helyre az útvonal mentén. A látogatók tapintható térképek segítségével ismerhetik meg a kiállítási teret, Görögországot és a Kükládokat. A tapintható másolatok eredeti műtárgyak pontos másai. Az eredeti szobrok és eszközök többségében márványból készültek, ezért márvány a másolatok anyaga is (kivéve a képeznek a rézből készült tárgyak). Ezen információ a tárlót ismertető leírás bevezetőjében is olvasható.

A másolatokat kis fiókokban helyeztük el, amelyek kihúzhatóak és kifordíthatóak. A minél ergonomikusabb használat érdekében a fiókok fölötti felületet a látogatók a fiókokból kivett másolatok alapos vizsgálatára használhatják. A legalul elhelyezkedő fiókokban további tapintható és nyomtatott anyagok helyezhetők el.

A projekttel, a küklád civilizációval és a szobrokkal kapcsolatos információk elérhetőek brailleben, valamint nagyítva. A leírások és a másolatok számozottak, így könnyedén összekapcsolhatóak (audió és írásos).

A tapintható megoldásokon túl audiogájd is készült a vak és látássérült látogatók számára. A szövegek összeállításához a "Me Alla Matia", valamint vak emberek segítségét kértük annak érdekében, hogy a küklád művészettel kapcsolatban valóban a vak emberek számára megfelelő információkat osszuk meg. A szövegeket ezen útmutatások mentén

állította össze az oktatási osztály, majd a “Me Alla Matia” adaptálta. A szövegek – amelyeket vak emberek ellenőriztek – angolul is elérhetőek.

Végül megosztottuk azokat a Clio Muse Tours platformon, amellyel múzeumunk együttműködik. A platformon a jelnyelven vezetett látogatás is elérhető. Ez az ingyenesen letölthető alkalmazás a nem fogyatékos látogatókon kívül azon vak emberek számára is elérhető, akik járatosak az írott szövegeket hangfájllá alakítani képes okoseszközök használatában. Azok számára akik nem használnak ilyen eszközt, a múzeumtól kölcsönözhető mobiltelefonon hallgatható meg a hanganyag, amely a mozgatható tárló megismerését segítő információkat és instrukciókat tartalmaz a vak látogatók számára.

HAGYOMÁNYOK HÁZA. MAGYAR NÉPI IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

Egy akadálymentes tárlat kialakításának ötletét az Erasmus+ ToMiMEUs projekt inspirálta, amelynek célkitűzése érzékszervi fogyatékos személyek számára is akadálymentes, multiszenzoros múzeumi élmény biztosítása. A múzeumunkban megvalósuló első interaktív kiállítás teremtette meg az Erasmus+ ToMiMEUs projekt sikeres megvalósításának alapját. A program során fogyatékos és nem fogyatékos csoportok számára terveztünk és szerveztünk múzeumi környezetben különböző múzeumpedagógiai programokat. Alapfeltevésünk az volt, hogy az inkluzív, tevékenységközpontú múzeumpedagógiai programok szerepe kiemelten fontos a szemléletformálás és a sokszínűség elfogadása terén. A különböző iskolákból érkező, vegyes csoportok számára szervezett workshopok során csökkentek a résztvevők aggodalmi, és barátságok is köttettek. A különböző érzékszervi sérülések megmutatták, mennyire fontos, hogy szükségüknek megfelelően közeledjünk egymáshoz és a környezethez, ugyanakkor az is egyértelművé vált, hogy a múzeum az együttnevelés kiváló színtere. 2021 novembere és 2022 áprilisa között 5 látássérült és 5 látó, valamint 5 hallássérült és 5 halló, 10-12 év közötti tanulóval dolgoztunk 4-4 múzeumpedagógiai foglalkozás keretében. A tanulók a Ward Mária Általános Iskola, a Dr. Török Béla Általános Iskola, EGYMI, valamint a Gyengénlátók Általános Iskolája, EGYMI tanulói voltak. Célunk volt megismerni a tanulók nehézségeit és érzékelésük különbözőségét, hogy mi, múzeumi szakemberek miként segíthetjük őket. A frontális munkán túl egyénileg, párokban és kiscsoportban is dolgoztak a gyerekek.

Múzeumpedagógiai workshopok

Ismerkedő foglalkozások

Az első látogatások során csapatépítő játékokkal segítettük a gyerekeket megismerni egymást. 2021. november 17-én 9.30-10.00 között Bangó Alíz, Dobinszki Csilla, Farkas Réka, Gál Boglárka, Konrád Viktor, Megyeri István kollégáink beszélgettek a Ward Mária Általános Iskola tanulóival a látássérült tanulók nehézségeiről, különböző megismerési folyamatairól.

Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kartól kölcsön kapott szimulációs szemüvegeket a gyerekek ki is próbálhatták, és néhány játékot is játszottunk ezeket viselve. A Gyengénlátók Általános Iskolája tanulói fél órával később érkeztek, velük együtt folytatódott a játék. A foglalkozás során a különleges helyszín és egymás megismerése volt a cél.

2022. február 23-án Bangó Alíz, Gál Boglárka, Járfás Judit és Megyeri István hasonló foglalkozást valósított meg a Ward Mária Általános Iskola újabb öt tanulójának, valamint a Dr. Török Béla Általános Iskola öt hallássérült tanulójának részvételével.

Kóstold meg a múzeumban! – a mézeskalács-készítés hagyománya

2021. december 9-én, Farkas Réka és Gál Boglárka vezetésével a látássérült és látó tanulók vegyes csoportja számára szervezett második workshop valósult meg. Ez alkalommal egy órát töltöttünk el "Illatok, ízek, formák –nézz kézzel, láss szívvel" c. tárlatunkon, ahol a tanulók a mézeskalács-készítés hagyományáról hallhattak. A mézeskalácsot régen a piacon és vásáron árulták, a gyerekek kedvenc édességeinek egyike volt, valamint a szerelmesek ajándéka egymásnak. Számos különböző elkészítésű, formájú és díszítésű mézeskalács létezett. A kiállítás keretében a gyerekek tapintás útján alakzatokat ismertek fel, konvex-konkáv párosító játékot játszottak csukott szemmel, illatokat kellett felismerniük. A foglalkozás második részében együtt készítettek mézeskalácsot.

Mi ez? Nemez! – a nemezelés hagyománya

2022. február 16-án Dobinszki Csilla és Gál Boglárka vezette harmadik foglalkozásra érkeztek a tanulók. Ez alkalommal megismerkedtek a nemezelés során használt motívumokkal, nemezből készült használati tárgyakkal, valamint a gyapjú feldolgozásának folyamatával. A kiállító térben tapintás útján kellett eldönteniük, melyik a finomabb és melyik a durvább, vastagabb szálú gyapjú, valamint további játékokat játszottak csukott szemmel. A foglalkozás második felében a tanulók nemeztulipánt készítettek.

A pásztorok élete, pásztortáncok

2022. március 18-án a hallássérült és halló diákok vegyes csoportja másodszor érkezett a múzeumba. A foglalkozáson Megyeri István, Konrád Viktor, Járfás Judit és Gál Boglárka segítettek a munkát. Elsőként a kiállítóterben minden gyermek keresett egy, a pásztorok életéhez köthető tárgyat (kalapot, botot, láncos botot, pásztorököpenyt, baltát stb.). A feladatokat a tanulók párban végezték (tárgyak leírása, rajzolás stb.). Minden tanuló párnak a kiállítás területén elhelyezett minden egyes információs táblát érintenie kellett, és el kellett végezni az azokhoz kapcsolódó feladatokat (labirintusból kitalálni, puzzle összeállítani stb.), valamint érintőképernyőn tárgyakat és fényképeket összepárosítani. A foglalkozás második felét dudaszóval kísért botos tánc és ügyességi játékok színesítették, amelyek népszerűek voltak a pásztorok körében.

Láss a kezdeddel – a fazekasság hagyománya

2022. március 23-án a hallássérült és halló tanulók csoportja immár harmadszor érkezett hozzánk, míg a látássérült és látó gyerekek csoportjának utolsó (negyedik) foglalkozására 2022. április 7-én került sor. A foglalkozásokat Bangó Alíz vezette, segítője Gál Boglárka volt. A gyerekek a kerámiadíszítésről tanultak, és kézbe vehették az ehhez használt eszközöket. Mintás agyag csempék segítségével az érzéseikhez kapcsolódó asszociációs játékot játszottunk. A csempéket oly módon helyeztük egymás mellé, hogy azok szépnek, majd csúnyának hassanak, vidámságot majd szomorúságot sugalljanak. A workshopok során használtuk a kiállító táblákat is, amelyeken a tanulók párokban puzzle raktak ki. A foglalkozás második felében a tanuló párok agyag barátságátlakát és kaspókat készítettek. Bangó Alíz ezeket a foglalkozást követően fazekasműhelyében kiégette. A kész kerámiákba aztán "barátságvirágot" ültettünk, amelyet a tanulók megkaptak, és a virágot gondozva a múzeumban megismert barátjukra gondolhattak.

Pásztorélet, a pásztorok eszközei

2022. április 22-én zajlott le az utolsó múzeumpedagógiai foglalkozás Szabó Zoltán, Járfás Judit, Konrád Viktor és Gál Boglárka vezetésével, amelyen a hallássérült és halló tanulók vegyes csoportja vett részt. A kiállítóterben a különböző pásztorcipokról tanultunk, és a gyerekek megismerkedhettek a pásztorok kedvenc hangszerével, a kecskebőr dudával. Tudásukat játékos igaz-hamis kérdéssor segítségével bővíthették. A foglalkozás második részében dudu-szintetizátoron játszhattak, valamint kipróbálhattak egy régi kapus játékot (két gyermek kézen fogva feltartja a karját, a többiek átsétálnak a "kapu" alatt, amikor a zene megáll, a bentrekedtek is csatlakoznak a kaputartókhoz, így a kapu egyre nő, aki utolsóként marad a kapun kívül, az a nyertes).

Az utolsó foglalkozások végén a gyerekek leírhatták a másik iskolából érkező barátjuknak hogy érezték magukat a múzeumban, és üzenhettek egymásnak. Válaszaik nagyon kedvesek voltak: "Sok szerencsét!" "Soha ne add fel!", "Remélem, fogunk még találkozni!", "Jó volt veled lenni!", "Remélem, sokáig barátok leszünk!", "Örülök, hogy te segítettél nekem!". Bízunk benne, hogy a különböző iskolákból érkező érzékszervi fogyatékos és nem fogyatékos tanulók között hosszantartó barátságok alakultak.

A pilot foglalkozások sikerét mutatja, hogy a Gyengénlátók Általános Iskolája már jelezte, nagyon szeretnék folytatni a közös munkát, és látássérült emberek egyéb intézményei is jelezték, hogy a 2022-2023-as tanévben szeretnének velünk együttműködni. Így a projekt valójában nem ér véget, hiszen jövőbeli célunk, hogy játékos múzeumpedagógiai foglalkozásaink minél több érzékszervi fogyatékos személy számára elérhetőek legyenek.

ERDÉLYI NÉPRAJZI MÚZEUM

Romániában az Erdélyi Néprajzi Múzeum az elsők között igyekszik a kultúrát a fogyatékos személyek számára is akadálymentesen elérhetővé tenni. Íme néhány az ezzel a céllal megvalósult projektek közül:

2009: "Egyenlő esélyek a kultúra hozzáférésében. Múzeumi technikák a fogyatékos személyek integrációjához" – tapintható kiállítás látássérült személyek számára.

2013: "Csend – egy leküzdött akadály" – foglalkozássorozat hallássérült és halló tanulók (7-11 éves) számára.

2014-2017: „A szakadék áthidalása a múzeumok és a látássérült személyek között (Bridging the Gap between Museums and Individuals with Visual Impairment, BAGMIVI)” – múzeumi dolgozók képzése, múzeumi foglalkozások látássérült látogatók számára.

2017: Fedezd fel, tanulj, játszd! – foglalkozások hallássérült és beszédakadályozott, valamint nem fogyatékos gyerekek számára.

A jelen ToMIMEUS projektben: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities múzeumunk két foglalkozást szervezett 6-14 éves gyermekek számára. Az egyik csoport tagjai látássérült és látó, míg a másik csoport tagjai hallássérült, beszéd-fogyatékos és nem fogyatékos gyermekek voltak. A pandémia okán a foglalkozások részben online zajlottak.

A foglalkozások általános célja az érzékszervi fogyatékos gyermekek bevonása volt kulturális tevékenységekbe, amihez a néprajzi múzeum tökéletes színtér. Fontos célunk volt továbbá a fogyatékos és nem fogyatékos fiatalok közötti együttműködés előmozdítása, valamint a nem fogyatékos gyermekek érzékenyítése volt.

A tevékenység célja: a népi hagyomány ismeretének növelése a népi öltözködésen keresztül. A foglalkozásokat az alábbi tevékenységek előzték meg: különböző múzeumi technikák tervezése és alkalmazása: gyűjtemény összeállítása: feladatlapok: népviselet – miniatűrök: textilbabák < demonstrációs és munkaanyagok különböző textiltechnikák tesztelésére; anyagok és díszítőtechnikák kiválasztása.

Az első foglalkozásra 2021. december 16-án került sor a múzeum fő kiállító termében, ahol a gyermekeket a foglalkozásvezető és a múzeum dolgozói fogadták, szóban és jelnyelven üdvözölték. A bevezetőben a múzeumok jellemzőiről és funkcióiról, valamint a néprajzi múzeum speciális funkcióiról hallhattak. Ezt követően szót ejtettünk a különböző lakóhelyekről: városi (sok ember, sok eltérő méretű épület, sok utca stb.), valamint vidéki (kevesebb ember, kevés épület, nagyobb távolságok, kevés utca, kevesebb épület melléképületekkel, a falu központjában közösségi épületek és templom, kert, a falun kívül földterületek, egyszerűbb foglalkozások és életmód). Ezt követően az öltözködésről és annak elsődleges szerepéről, azaz a test védelméről beszélgettünk. Gyakorlati illusztrációként minden gyermek kapott fél pár kesztyűt, és arra kértük, figyelje meg, milyen érzeteket kelt a kesztyű viselése, és milyen a fedetlen kéz érzése; a kesztyű funkciója. Célunk tehát az öltözködés funkciójának tisztázása volt.

A második foglalkozás 2022. április 7-én zajlott, a résztvevők 6-7 éves látássérült és látó gyermekek voltak. A foglalkozás felépítése az előzőhöz nagyban hasonlított, témája ugyanakkor egyszerűbb volt, igazodva a gyermekek életkorához és képességeihez. Nem használtunk feladatlapokat, és a feladatok is egyszerűbbek voltak: fonás, egyszerű kirakós, fa puzzle textil borítással.

Összegzés

A csoportok bemutatkozása, az előzetes beszélgetés arról, hogyan kommunikáljanak érzékszervi fogyatékos gyermekekkel, különböző jelnyelvi elemek megismerése és elsajátítása (jó reggelt, szia, köszönöm), valamint különböző tárgyak tapintás útján történő megismerése felkeltette a nem fogyatékos gyermekek érdeklődését, és fokozta empátiáját. Még a foglalkozások közben is feltettek a jelnyelvvvel kapcsolatos kérdéseket, és a korábban elsajátított jelek segítségével igyekeztek a hallássérült tanulókkal kommunikálni. Ezért úgy

gondoljuk, hogy a foglalkozások elérték a céljukat, érzékenyítették a nem fogyatékos gyerekeket a kommunikáció e speciális módjával kapcsolatban, valamint kortársaik speciális szükségleteire. Az érzékszervi fogyatékos gyermekek visszahúzódóbbak voltak, de ők is örömmel vettek részt a foglalkozásokon.

A foglalkozásokat kisebb csoport részvételével terveztük (5 látássérült és 5 látó gyermek), azonban tanáraik kérésére végül több látó tanulót fogadtunk. A nagyobb létszámú csoportból adódó nehézségek áthidalására több munkatársunk is csatlakozott a foglalkozáshoz, és hat-hat gyermekkel dolgoztak.

Így természetesen szükséges volt több oktatási anyaggal készültünk, voltak kiscsoportos és egyénileg elvégzendő feladatok, és fontos volt igazodni a résztvevők változó tempójához.

A téma ugyanakkor ismerős volt a tanulóknak (öltözés-vevőkészítés, a ruhadarabok gyakorlati funkciója), ugyanakkor nagyon nyitottak voltak új ismeretekre (nyersanyagok fajtái, a ruhadarabok társasági funkciói), a foglalkozást pedig egészében a résztvevők életkorához igazítottuk.

A változatos feladatok és a követhető tempó segítették a gyermekek érdeklődésének fenntartását.

ISZTANBULI VASÚTTÖRTÉNETI MÚZEUM

Az Isztambuli vasúttörténeti Múzeum Isztambul történelmi vasútállomásán (Sirkeci) nyílt meg 2005-ben. Napjainkban igyekszünk a történelmi jelentőségű épületet ismét turisztikai látványossággá emelni.

A ToMiMEUs Projekt keretében megvalósított akadálymentességi intézkedések célja volt, hogy mind a Látás-, mind a hallássérült látogatók akadálymentesen tekinthessék meg a múzeumi tárlatot. A fenti célcsoportok számára szervezendő programok megvalósításához szükséges tudást munkatársaink a projekt keretében tartott képzéseken szerezték meg. A tervezést segítette továbbá az Audio Description Association és a Visual Impaired Association of Türkiye civil szervezet.

Az első programot 2022. január 16-án tartottuk, címe "Felszállás, a vonat indul!". A programot a múzeum és az Istanbul Medeniyet University együttműködésben szervezte, a résztvevők eltérő fokú Látás- és hallássérült 6-12 éves gyermekek voltak. A látogatás alkalmával elsőként a múzeum dolgozói körbe vezették a gyermekeket a vasúttörténeti kiállításon. Ezt követően

drámafoglalkozás keretében próbálhatták ki magukat különböző szerepekben. A foglalkozást követően lerajzolták, megfestették, mit tanultak és tapasztaltak a múzeumban. A művészi foglalkozás után a Medeniyet Egyetem munkatársai interjúkat készítettek a gyermekekkel és szüleikkel. Az alkalmat követő értékelés keretében a résztvevő szakemberek elméleti és gyakorlati meglátásokat fogalmaztak meg, amelyek segíthették a további integratív programok lebonyolítását.

A második múzeumpedagógiai foglalkozásra – amelynek címe “Találjuk meg a titkos kódot a múzeumban!” - 2022. március 27-én került sor, résztvevői 9-16 éves Látás-, hallássérült és nem fogyatékos tanulók voltak.

Az első foglalkozáshoz hasonlóan ez alkalommal is a múzeum megtekintésével kezdtük a programot. A foglalkozás során, amelyet a projekt Vezető kutatója, Dr. Ayşe Tuğba Öner tervezett meg, a fiataloknak a múzeumban elrejtett kártyákat kellett megtalálnia. A következő kártyát mindig az előzőn lévő kód megfejtésével lehetett megtalálni. A feladattal akkor voltak készen, amikor a gyerekek az összes kódot megfejtették, és az összes kártyát megtalálták. A hallássérült gyermekeket érkezésük pillanatától jelnyelvi tolmács segítette. Az eseményt követően a Medeniyet Egyetem szakemberei interjúban kérdezték a tanulókat és szüleiket elégedettségük mértékéről.

BALKÁNI MÚZEUMOK HÁLÓZATA – FEJLESZTÉS ALATT ÁLLÓ ÉLMÉNY

A projektben résztvevő partner múzeumok Bosznia és Hercegovina, Szerbia és Észak-Macedónia múzeumai, melyek mind a Balkáni Múzeumok Hálózatának tagjai. Bár a Balkáni Múzeumok Hálózata e projektben első sorban a disszemináció terén vállalt szerepet, szakembereinknek a projekttalálkozókon és a projekt közbeni kommunikációban történő folyamatos részvétele eredményeképpen további tevékenységeket is megvalósítottunk.

A TOMIMEUS projektben szerzett tapasztalatokra alapozva a hálózat két múzeuma, az NI Museum and Institute in Bitola, Észak-Macedónia és a Homeland Museum of Knjaževac (Szerbia) is szervezett inkluzív múzeumpedagógiai foglalkozásokat Látás-, hallássérült és nem fogyatékos fiatalok részvételével.

Érezd az örökséget (Feel the heritage)

15 látássérült és nem fogyatékos fiatal részvételével zajló program, amelynek előkészítő szakasza egy Zoom meetingből és múzeumlátogatásból állt. A foglalkozás elején a résztvevő gyógypedagógusok és tanulók egy kérdőívet töltöttek ki, majd lehetőségük volt műtárgy-

másolatokat és tapintható ábrákat kézbe venni, valamint legendákat és történeteket meghallgatni. A múzeumpedagógusok egy “bőröndnyi múzeum”-ot is összeállítottak különböző anyagú tapintható másolatokkal (eltérő fajtájú, formájú és anyagú tárgyak). A tevékenységnek az alábbiak is részét képezték: annak elmesélése a társaknak, hogy milyen élményt jelentett a történetek meghallgatása és a tárgyak kézbevétele; a “titkos” ábécé leírása a nem fogyatékos tanulók számára; minden résztvevő leírhatta a nevét, vagy egy-egy szót Braille írással; értékelés.

Fedezd fel a múzeumot (Explore the Museum)

7-15 éves hallássérült és halló tanulók, amelyet online, a Zoom felületén megtartott bemutatkozás és múzeumlátogatás előzött meg a felkészülés szakaszában, valamint interjú/kérdőív segítségével kérdeztük a tanárokat és a résztvevő tanulókat speciális szükségleteikről. A foglalkozás magában foglalt: a múzeumi gyűjteményből kiválasztott tárgyak jelnyelven történő megismertetését; kreatív foglalkozást gyógypedagógusok és művészetpedagógusok bevonásával. A foglalkozás során használtunk: papírt, színesceruzát, ragasztót, videófelveteleket, tableteket, valamint műtárgy-másolatokat. Az elkészült alkotásokat kiállítottuk.

A Balkáni Múzeumok Hálózata tagjainak tapasztalatai gazdagították a konzorcium Szakmai tapasztalatait, feltárva még kevésbé kutatott területeket, és rámutattak azon pontokra is, amelyeket a jövőben megvalósítandó projektek során tovább lehetne fejleszteni.

VISSZAJELZÉS A GYERMEKEKTŐL

Balkáni Múzeumok Hálózata

<p>Értékelés eredményei – hallássérült és egyéb fogyatékos ággal élő gyermek</p>	<p>Életkor- 8-14, fiúk– 8, lányok– 7; összesen 15 9 – 38 fogyatékos gyermekek és felnőttek vegyes csoportja (speciális általános iskola volt tanulói) 3 lány és 7 fiú, összesen 10</p> <p><i>Évente többször megyek múzeumba – 10 válasz, Nem megyek minden évben múzeumba - 14 válasz, Még soha sem jártam múzeumban - 1 válasz; Csak az iskolával megyek múzeumba - 14 válasz Barátokkal és a családommal megyek múzeumba– 10 válasz</i></p> <p>Szerinted mi a múzeum? <i>Tudom, mi a múzeum – tavaly is jártam ott, mindenre emlékszem; A múzeumban nagyon érdekes fegyverek láthatóak; Egy múzeumban szép festmények láthatóak; Egy múzeumban a dolgozók szép történeteket mesélnek régi tárgyairól; A múzeumban jelnyelven láthatunk videókat különböző tárgyairól; Még soha nem jártam múzeumban, de hamarosan megyek; Szerintem a múzeum olyasmi, mint egy kincsesdoboz; A múzeumban régi tárgyak láthatóak (5 nagyon hasonló válasz); A múzeum nagyon érdekes hely, tele érdekes történetekkel; A múzeum olyan épület, amiben emberek régi tárgyakkal foglalkoznak; A városunkban a múzeum egy régi épület, amiben régi ruhák, edények,, pénzérmék és ikonok láthatóak. (Irena megjegyzése: sok válasz arra fókuszál, hogy a múzeum egy hely, ahol régi tárgyak találhatóak.) A múzeumokban régi emlékeket és tárgyakat őriznek, amiket a városokban és vidéken használtak, kiállítást láthatunk, hímzünk, kötünk, szövünk, játszunk, vannak hangszerek, jól érezzük magunkat...</i></p> <p>Általában mennyi időt töltesz egy kiállításon? <i>45-60 percet x 14 válasz; 60-90 percet x 10 válasz;</i></p> <p>Az alábbiak közül mit csinálunk egy múzeumban? <i>Filmeket nézünk (igen), audionarrációt hallgatunk (igen), olvasunk (igen), rajzolunk (igen), írunk (nem), mesét hallgatunk/nézünk (igen), játszunk (igen), számítógépes/digitális játékokat játszunk (igen),</i></p>
--	---

	<p><i>megfogunk egy-egy tárgyat (igen), tárgyakat keresünk (igen), új szavakat tanulunk (igen), új dolgokat tanulunk (igen);</i></p> <p><i>Készítettél valaha olyasmit múzeumban, amit aztán haza vihettél? Igen, rajzoltam, amit kiraktunk az iskolában a falra (mind a 15 fő) Igen, rajzoltunk, kosarat fontunk, sütöttünk, műsort tartottunk, foglalkozáson vettünk részt (10 válasz)</i></p> <p><i>A múzeumlátogatás során elolvastad a kiállítási tárgyak melletti feliratokat? Igen, néhányat; Igen, sokat (igen);</i></p> <p><i>Hogy érezted magad a látogatások során? Annyira jól éreztem magam, hogy szívesen mennék máskor is. (mind a 14+10 válasz);</i></p> <p><i>Ismersz látás- vagy hallássérült gyereket vagy felnőttet? Igen;</i></p> <p><i>Ha az előző kérdésre igennel válaszoltál, honnan ismered a hallás- vagy látássérült személyt? Egy barátom hallás/látássérült; Egyéb: mind hallássérültek vagyunk;</i></p> <p><i>Jártál korábban Látás- vagy hallássérült személlyel múzeumban? Igen;</i></p>
<p>Az értékelés eredményei – tanárok–tanulók vegyes csoportja (hallássérült tanulók) és egyéb fogyatékos ág</p>	<p><i>Hogyan készítette fel a tanulókat a látogatásra? Előadás, történetek, korábbi múzeumlátogatás és vendég előadó egy múzeumból, párbeszéd; Egyéb: jelnyelven kísért video a Youtubeon, amely múzeumról szól, Zoom megbeszélések múzeumi dolgozókkal és tanulókkal a látogatás előtt;</i></p> <p><i>2. Mi volt a szerepe a látogatás során? Mit csinált? Szakképzett asszisztens; jelnyelvi tolmácsolás a Zoom meeting alatt, valamint a múzeumlátogatás során, a kreatív foglalkozás során (tanár-jelnyelvi tolmács); a kreativitás és az interakció előmozdítása, tudásmegosztás a kreatív foglalkozás során (rajztanár);</i></p> <p><i>3. Kérem, nevezzen meg három dolgot, amit a múzeumlátogatás adott a gyerekeknek: Lehetőség, láthatóság, inklúzió, akadálymentesség, együttműködés;</i></p>

	<p><i>Információk a kulturális örökségről, szocializáció, vidámság, kreativitás;</i></p> <p><i>4. Milyen kihívásokkal/nehézségekkel szembesült a gyerekekkel való múzeumlátogatás során?</i></p> <p><i>Fizikai akadályok;</i></p> <p><i>Kihívás: foglalkozás szervezése a COVID-19-hez kapcsolódó megszorítások közepette; Nem voltak nehézségek: „van saját teherautónk, így amikor készen álltok, jövünk” (az iskola és a kollégium több kilométerre található a múzeumtól).</i></p> <p><i>5. Milyen lehetőségeket kínált a múzeumlátogatás?</i></p> <p><i>A múzeum dolgozói számítanak a tanácsunkra tekintetben, hogy mi hasznos a gyerekeknek, mik a szükségleteik, készségeik stb.; legalább évi egy látogatás megszervezése a gyerekeknek, akik szívesen tanulnak a kultúráról; Évente legalább két kreatív foglalkozás megszervezése, a tehetségek támogatása (a siket gyerekek kifejezték a művészet iránti érdeklődésüket)-Rajztanár;</i></p> <p><i>Új lehetőségek az Egyesület tagjai számára, új foglalkozások és programok, kiegészítő digitális tartalom;</i></p> <p><i>6. Javaslatok:</i></p> <p><i>Azt javasoljuk, hogy készüljenek további videók jelnyelven a kiállítási tárgyakkal és egyéb témákban (kulturális örökség), s ezeket osszák meg az ország további iskoláival; Helyezzenek el QR kódokat további kiállítási tárgyak mellett (már van néhány).</i></p> <p><i>Legyenek új lehetőségek és foglalkozások.</i></p>
<p>Az értékelés eredményei – látássérült gyermekek</p>	<p>1.Hány éves vagy? 12;</p> <p>2.Kérünk, húzd alá a megfelelő választ: lány- 12;</p> <p>3.Milyen gyakran mész múzeumba? Évente egyszer (mind a 12);</p> <p>4.Kivel jársz múzeumba? Csak az iskolával. x (mind a 12)</p> <p>5.Véleményed szerint mi a múzeum?</p> <p>Régi tárgyakkal tele épület, ahol tanulni és szórakozni lehet, épület, ahol régi öltözékeket, érméket lehet találni, Maszkban járunk múzeumba, és régi tárgyakat láthatunk ott, olyan hely, ahol száz kérdést tehetünk fel régi tárgyakkal, a múzeum dolgozói érdekes történeteket mesélnek, egy múzeumban csomó képet készíthetünk régi tárgyakkal, a múzeumban rajzolhatunk és tárlókat nézegethetünk, a múzeumban tárgyakat lehet megfogni és tapintható ábrákat, a múzeum olyan</p>

	<p><i>intézmény, ami barátja a gyerekeknek, a múzeumban egy csomó régi dolog látható.</i></p> <p>6. Általában mennyi időt töltesz egy kiállításon? <i>45-60 percet x (mind a 12)</i></p> <p>7. Az alábbiak közül mit csinálunk a múzeumban? <i>Videókat nézünk (mind a 12), audionarrációt hallgatunk (mind a 12), olvasunk (mind a 12), rajzolunk (mind a 12), mesét nézünk/hallgatunk (mind a 12), tárgyakat veszünk kézbe (mind a 12), tárgyakat keresünk (mind a 12), új szavakat tanulunk (mind a 12), új dolgokat tanulunk (mind a 12);</i></p> <p>8. Készítettél valaha múzeumban olyasmit, amit aztán haza vihettél? <i>Igen, agyag másolatokat (foglalkozás – két évvel ezelőtt), a mit festettem;</i></p> <p>9. Elolvastad a feliratokat a kiállítási tárgyak mellett? <i>Igen, sok feliratot elolvastam (mind a 12);</i></p> <p>10. Hogy érezted magad a múzeumlátogatás során? <i>Annyira jól éreztem magam, hogy mindenképpen szeretnék még múzeumba menni (mind a 12);</i></p> <p>11. Ismersz látás/hallássérült gyereket vagy felnőttet? <i>Igen (mind a 12);</i></p> <p>12. Ha az előző kérdésre igennel válaszoltál, honnan ismered a látás/hallássérült személyt? <i>Egy osztálytársam látás/hallássérült (11 résztvevő); (két gyerek súlyosan fogyatékos, de ezt nem említette); Egyéb: "látássérült vagyok" (1 résztvevő);</i></p> <p>Jártál valaha látás/hallássérült személlyel múzeumban? <i>Igen x (mind a 12);</i></p>
<p>Az értékelés eredményei – tanárok – gyermekek vegyes csoportja (látássérültek)</p>	<p>1. Hogyan készítette fel a gyerekeket a látogatásra? <i>Előadások, történetek, Prezentációk, Brossúrák, Videók, Vendégek a múzeumból/korábbi múzeumlátogatások, a múzeum honlapjának felkeresése, Zoom meetinga múzeum dolgozóival a látogatást megelőzően stb.;</i></p> <p>2. Mi volt a szerepe a látogatás során? Mit csinált? <i>A látogatás megszervezése, együttműködés a múzeum munkatársaival, kapcsolódási pontok keresése a kiállítás általános témáival, a felfedezés elősegítése, látássérültek segítése stb.;</i></p> <p>3. Nevezze meg a múzeumlátogatás három pozitív hozadékát a gyerekek számára: <i>Tanulás, kreativitás növelése, pozitív légkör;</i></p> <p>4. Milyen kihívásokkal/nehézségekkel szembesült a gyerekekkel tett látogatás során?</p>

Kihívás- több szenzoros élmény a látássérült gyerekek számára; nem voltak nehézségek;

5. Milyen lehetőségeket kínált a múzeumlátogatás? Fenntartható kapcsolat a múzeum munkatársaival, aminek segítségével gyarapítható a gyerekek tudása, tapasztalatok megosztása más tanárokkal és látogatásokra tett javaslat, további látogatás a helyszínrre és Zoom meeting stb.

6. Javaslatok:

A múzeum munkatársai a jövőben is szervezzenek múzeumpedagógiai foglalkozásokat látássérült tanulók számára. Működjenek együtt iskolánk egy gyógypedagógusával, aki tanácsot adhat a gyerekek szükségleteivel kapcsolatban;

MAGYARORSZÁG

A tanulók visszajelzései

A foglalkozások végén arra kértük a tanulókat, írjanak a partneriskolából érkező társuknak és meséljék el, hogy érezték magukat a foglalkozáson. A válaszaik nagyon kedvesek voltak: "Sok szerencsét!", "Soha ne add fel!", "Remélem, fogunk még találkozni!", "Jó volt veled lenni!", "Remélem, sokáig fog tartan a barátságunk!", "Örülök, hogy te segítettél nekem!". Bízunk benne, hogy az eltérő iskolákból érkező érzékszervi fogyatékos és nem fogyatékos gyermekek hosszútávú barátságokat kötöttek a múzeumlátogatások alkalmával.

A tanárok visszajelzései

A múzeumpedagógiai foglalkozásokat követően négy tanártól érkezett visszajelzés. Eltérőek voltak a tapasztalataik korábbi múzeumlátogatásokkal kapcsolatban, de összességében nem érezték szükségét külön felkészülésnek. Mindnyájan kiemelték, hogy felkészültnek érezték a múzeum munkatársait, és hogy sikerült felkeltenünk a gyerekek érdeklődését. A foglalkozások terét és témáját körültekintően alakítottuk, figyelve a gyermekek szükségleteire. Mindnyájan említették, hogy feladatuk volt a Kommunikációs nehézségek leküzdésében segíteni a gyerekeket. Ez is mutatja, hogy a foglalkozás során a múzeumpedagógus és a kísérő tanár harmónikus együttműködése igen fontos.

A tanárok egyetértettek abban, milyen hasznos, hogy a gyerekek nem fogyatékos kortársakkal találkozhattak.

Javasolták, hogy a foglalkozások a jövőben lassabbak legyenek, hogy a jelnyelvi tolmácsnak kellő ideje legyen. Fontos továbbá, hogy a múzeumpedagógiai foglalkozás igazodjon a tanmenetben foglalt témakörökhöz. Tapasztalataink szerint a csak lányokból álló csoportban szorosabb barátságok köttettek, amiből arra következtetünk, hogy a foglalkozások sikere a csoport összetételén is múlik, mivel fejlődépszichológiai tény, hogy ebben az életkorban a fiúk és lányok kevésbé barátságosak egymással.

A foglalkozás sikerét szintén befolyásolja az időbeosztás. Az egyik csoport esetében jobban széthúzódott a négy foglalkozás, így kevésbé volt látványos a barátságok alakulása, míg a négy foglalkozáson rövidebb időkereten belül résztvevők esetében látványosabb volt az öröm és az elégedettség.

REFLEXIÓS NAPLÓ TANÁROKNAK

1. válasz (nagyothallók tanára)

2. Hogyan készítette fel a tanulókat a látogatásra?
<ul style="list-style-type: none"> ○ Előadások ○ Történetek ○ Prezentációk ○ Brossúrák ○ Videók ○ könyvek, enciklopédiák, Albumok ○ vendégek a múzeumból/korábbi múzeumlátogatások <li style="padding-left: 20px;">x egyéb: nem készítettem fel a gyerekeket
3. Mi volt a szerepe a múzeumlátogatás során? Mit csinált?
<p>Kísértem a gyerekeket.</p> <p>Segítettem áthidalni a Kommunikációs nehézségeket.</p>
4. Nevezze meg a múzeumlátogatás három pozitív hozadékát
<p>A látogatások azért voltak a gyerekek számára hasznosak, mert:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A foglalkozásvezető/múzeum új élmény volt, a tudásmegosztás élményalapú volt. Jó, hogy a gyerekek megfoghattak és kipróbálhattak tárgyakat, és hogy a zene és a tánc is feltűnt a foglalkozásokon. 2. A tanulók miket tanultak, amiket a gyerekek a különböző tantárgyak keretében hasznosíthatnak 3. a foglalkozásvezetők segítenek a gyermekeknek a nemzeti múlttal és saját gyökereikkel kapcsolódni 4. a gyerekek együtt lehettek halló felnőttekkel és gyermekekkel, részesei lehettek a többségi társadalomnak
5. Milyen kihívásokkal/nehézségekkel szembesült a gyerekekkel a múzeumlátogatás során?
<p>Szervezés – a résztvevő gyerekek kiválasztása (csak öten vehettek részt), a program összeegyeztetése az iskolai élettel (órák, órarend, kísérőtanárok), a múzeum messze van az iskolától. De ezek elfogadható kihívások/nehézségek voltak. Megérte!</p>
6. Milyen lehetőségeket kínált ez a múzeumlátogatás?

A foglalkozások során megfogalmazódott bennem, mennyire hasznos lenne a tanmenethez igazodó múzeumpedagógiai foglalkozásokat is szervezni, pl. János vitéz témában

Javaslatok:

Hasznos lenne megkísérelni a tolmácsolást, nyelvtanilag egyszerűsítve az elhangzottakat, és látni, hogy ez milyen előnyökkel és hátrányokkal jár.

REFLEXIÓS NAPLÓ TANÁROKNAK

2. válasz (gyengénlátó tanulók 2 tanára)

1. Hogyan készítette fel a tanulókat a múzeumlátogatásra?

- Előadások
- Történetek
- Prezentációk
- Brossúrák
- Videók
- Könyvek, enciklopédiák, Albumok
 - x Vendégek a múzeumból/korábbi múzeumlátogatások
- Egyéb.....

2. Mi volt a szerepe a látogatás során? Mit csinált?

Kísérők voltunk, szükség esetén segítettünk.

3. Kérjük, nevezze meg a látogatás három pozitív hozadékát a gyerekek számára

A foglalkozások hasznosak voltak, mivel a gyerekek:

1. Kortársakkal találkozhattak.
2. Bővült a tudásuk.
3. A foglalkozások informatívak voltak.

4. Milyen kihívásokkal/nehézségekkel szembesült a múzeumlátogatás során?

Nem volt túl sok kihívás. Semmi sem okozott a gyerekeknek nehézséget.

5. Milyen lehetőségeket adott a látogatás a gyerekeknek?

Jó lenne, ha az iskolánk több tanulója részt vehetne a foglalkozásokon.

Javaslatok:

A tanulóink számára hasznos, ha több szóbeli utasítást kapnak. Néha mi is kellett, hogy utasításokat adjunk annak érdekében, hogy haladjon a munka. Sok irányból kell közelítenünk, fogjanak meg dolgokat, hogy mindent lássanak, és folyamatosan fel kell hívni a figyelmüket különböző dolgokra.

REFLEXIÓS NAPLÓ TANÁROKNAK

3. válasz (nagyothalló tanulók tanára)

1. Hogyan készítette fel a tanulókat a múzeumlátogatásra?
<ul style="list-style-type: none"> ○ Előadások ○ Történetek ○ Prezentációk ○ Brossúrák ○ Videók ○ Könyvek, Encyklopédiák, Albumok ○ Vendégek a múzeumból/korábbi múzeumlátogatások x Egyéb: Beszélgetéssel
2. Mi volt a szerepe a gyerekekkel a múzeumlátogatás során? Mit csinált?
Ha szükséges volt, segítettem megérteniük a feladatokat és előadásokat és a kézműves foglalkozást.
3. Kérjük, nevezze meg a foglalkozások három pozitív hozadékát a gyermekek számára
<p>A foglalkozások hasznosak voltak, mivel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Új és érdekes szokásokról, tárgyokról és hagyományokról tanulhattak. 2. Érdekes foglalkozások voltak, különösen hasznos, hogy a tárgyakat közelről megsejmelhették, így jobban tudták azokat tanulmányozni. 3. Azon túl hogy jobban megismertek magyar hagyományokat, új ismeretségeket és barátságokat kötöttek, és bátrabban kommunikáltak nem fogyatékos gyerekekkel.
4. Milyen kihívásokkal/nehézségekkel szembesült a múzeumlátogatás során?
Nem igazán voltak nehézségek, mivel a múzeum dolgozói a foglalkozások közben nagyon kedvesek és figyelmesek voltak. (pl: A hallássérült gyerekeknek az új szavakat felírták egy táblára.)

Talán egy dolog volt kicsit nehéz: a foglalkozások elméleti részét olyan lelkesedéssel tartották, hogy a hallássérült gyerekeknek “tolmácsolva” – ha láttam, hogy valamit nem értenek - nehéz volt úgy lépést tartani, hogy közben a foglalkozás menetét se zavarjam.

5. Milyen lehetőségeket kínált a múzeumlátogatás?

Szerintem felkeltette a gyerekekben a múzeum és a hagyományok iránti érdeklődést. Régebben jártam az osztállyommal múzeumpedagógiai foglalkozásokra, mert a gyerekek már akkoriban is nagyon érdeklődőek voltak.

Javaslatok:

GÖRÖGORSZÁG

Kérdőívek a Vakok Oktatási és Rehabilitációs Központjának látogatását követően a Küklád Művészetek Múzeumában

8 résztvevő (kamaszok)

Első alkalommal jársz a Küklád Művészetek Múzeumában?

100% Igen

Részt vettél korábban más múzeum múzeumpedagógiai programján?

87,5% Igen

12,5% Nem

A program melyik része tetszett legjobban?

Látogatás a kükládgyűjteményben 12,5%

Művészeti foglalkozás 12,5%

Mindkettő 75%

A galéria látogatása során lehetőség volt szobrok másolatát kézbe venni. Leírnád, milyen élmény volt?

Remek, nagyon jó, remek élmény, felejthetetlen, nagyon jó, nagyon jó élmény volt, jó élmény, hihetetlen

A művészeti foglalkozáson mi tetszett legjobban?

Minden, Minden remek volt, Minden, A márvány szobormásolatok, A márvány szobormásolatok

A Küklád gyűjteményben lehetőség volt szobormásolatokat kézbe venni. Leírnád néhány szóban, milyen élmény volt?

Nagyon jó élmény volt, Tökéletes, Felejthetetlen, Remek, Remek élmény, Hihetetlen, Nagyon jó, Nagyon jó élmény

- **A Vakok Oktatási és Rehabilitációs Központjának munkatársai**

kísérők válaszai (4fő)

Első látogatása volt a múzeumunkban?

100% Igen

A tevékenységek közül melyik tetszett legjobban a csoportnak?

A küklád galéria 25%

a művészeti foglalkozás 25%

Mindkettő 50%

Ossza meg kérjük tapasztalatait (3 válasz)

Nagyon érdekes élmény

Egyedülálló élmény

Hihetetlen élmény

Milyen benyomásai voltak a galéria látogatása kapcsán?

Fontos lenne hangos vezetett túrát is kínálni, hogy a tanulók több információhoz jussanak.

A vezetés jó volt, de interaktívabbnak kellene lennie, hogy fenntartsa a tanulók érdeklődését.

Mivel a tanulók nem látták a szobrokat és egyéb kiállítási tárgyakat, átfogó haptikus élményre lenne szükségük. Több műtárgy-másolat és akusztikus vezetés még érdekesebbé tenné a látogatást.

ROMÁNIA

Kérdések a gyerekekhez:

1. HOGY ÉREZTED MAGAD A LÁTOGATÁS SORÁN?

Nem fogyatékos gyermekek válaszai:

Válasz típusa	Létszám Összesen N=34	Példák a válaszok közül
Nagyon jó	10	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nagyon jó</i> • <i>Nagyon tetszett!</i> • <i>Varázslatos</i> • <i>Nagyon szabad</i> • <i>Nagyon boldog</i> • <i>Nagyon érdekes</i>
Jó	9	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jó</i> • <i>Jó volt, tetszett</i>
Jók voltak a foglalkozások	6	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jó volt, mert érdekes dolgokat csináltunk</i> • <i>Kezdetben tetszett, de a történetet untam</i> • <i>Nagyon tetszett a népviseletről szóló előadás.</i>
Újszerű volt	4	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mintha egy másik világba cseppentem volna, tele gyönyörű dolgokkal</i> • <i>Jó hogy új dolgokat tanultam</i>
Társas interakciók	5	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jó, hogy a problémákkal élő gyerekeknek is tetszett</i> • <i>Jó, hogy az osztálytársaimmal lehettem</i> • <i>Rosszul éreztem magam, sok gyerek volt, én meg félenk vagyok</i>

Fogyatékos tanulók válaszai:

Válasz típusa	Létszám Összesen N=19	Példák a gyerekek válaszai közül
Nagyon jó	10	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nagyon jó</i> • <i>Boldog</i>
Jó	9	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jó</i> • <i>Tetszett</i>

2. HOGYAN KOMMUNIKÁLTÁL A GYEREKEKKEL ÉS FELNŐTTEKKEL?

Nem fogyatékos gyerekek válaszai:

Válasz típusa	Létszám Összesen N=34	Példák a gyerekek válaszaiból
Jó, szép	11	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Elmagyarázták a szöveget, és megértettem.</i>
Új dolgokat tanultam	4	<i>Meg tudtam tanulni</i>
Válaszadásra kértek	2	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Örültem, hogy a hölgy kért, válaszoljak a kérdésére</i>
Magyarázatok a múzeum munkatársaitól	4	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Szépen kommunikáltam, sokat tanultam a román hagyományokról</i> • <i>Tetszett amit hallottam</i>
Jelnyelven	2	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jeleltem</i>
Beszéddel	4	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kérdeztem, és az osztálytársaimmal beszélgettem</i>
Beszéddel és jelnyelven	7	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Beszéltem és jeleltem is.</i>

Fogyatékos gyerekek válaszai:

Válasz típusa	Létszám Összesen N=19	Példák a gyerekek válaszaik közül
Jelekkel	6	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jeleltem</i> • <i>A gyerekek és felnőttek is jeleltek</i>
Beszéddel és jelekkel	2	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Beszéltem és jeleltem</i>
Nagyon jó	8	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nagyon jól kommunikáltam a többi gyerekekkel, főleg az osztálytársaimmal. A felnőttek érdekes dolgokat mutattak, vigyáztak ránk, és jó játékokat szerveztek.</i>
Jól magyaráztak a múzeum munkatársai	3	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tetszettek a tevékenységek a felnőttekkel, jól magyaráztak és segítettek.</i> • <i>Nagyon jó, meghallgattam a történetet, kiraktam a puzzle, hímeztem és minden játékban részt vettem.</i>

3. MI VOLT A LEGÉRDEKESEBB/LEGSZEBB DOLOG, AMIT TANULTÁL?

Nem fogyatékos tanulók válaszai:

Válasz	létszám Összesen N=34
A népviselet és hallás/látássérült gyerekekkel találkozni	7
Puzzle és hímzés	7
A román népviselet bemutatása	4
Hímzés	4
A népviselet anyagai	4
A népviselet részeinek megnevezése	2
A népviseletbe öltöztetett babák	2
Puzzle	2
Hímzés, népviselet és találkozás látássérült gyerekekkel, olyanok, mint az angyalok	1
Sütizés	1

Fogyatékos tanulók válaszai:

Válasz	Létszám Összesen N=19
Hímzés	4
Puzzle	4
Sok gyerekkel lenni	3
Arról tanulni, hogyan éltek régen az emberek	2
Jó volt sokat játszani	2
A népviseletbe öltöztetett babák	2
A népviselet anyaga	1
Az üllő és a balta	1

REFLEXIÓS NAPLÓ TANÁROKNAK

Tartalom:

- a. **Hogyan készítette fel a tanulókat a múzeumlátogatásra?**
- b. **Mi volt a szerepe?**
- c. **Kérjük, nevezze meg a múzeumlátogatás három pozitív hozadékát.**
- d. **Milyen előnyökkel járt a látogatás?**

Egy speciális iskolában tanító tanár véleménye:

- *A hallássérült tanulóknak tolmácsoltam román jelnyelven.*
- *Segítettem a tanulóknak a feladatmegoldásban.*
- *A látogatást követően az iskolában is tanultunk a hagyományokról és a népviseletről, ezzel is megszilárdítva a múzeumban hallottakat.*
- *Megnéztük a múzeumban készült videófelveteleket, egy rövid dokumentumfilmet a román hagyományokról, kitöltöttünk egy feladatlapot, valamint lerajzolták, megfestették a múzeumban tapasztaltakat.*
- *Pozitív, hogy a hallássérült gyerekeknek lehetősége nyílt más iskolák tanulóival kommunikálni; a játékok során fejleszthették kez ügyességüket és kreativitásukat, a nem formális tanulás (múzeumban) pedig erősítette gyakorlati képességeiket.*
- *Azt gondolom, a hallássérült gyerekek társadalmi inklúziója csak úgy valósulhat meg, hogy számos különböző oktatási környezetben tapasztalatokat szereznek egyenlő eséllyel, nem diszkriminatív módon, függetlenül kompetenciáiktól és képességeiktől. A hallássérült és siket tanulóknak szüksége van a direkt gyakorlati tapasztalatokra kortársaikkal, hiszen csak így tudják leküzdeni az akadályokat. Fontos, hogy tolmács is jelen legyen, a tanár csak így tud valóban segíteni.*
- *Véleményem szerint minél gyakrabban lenne jó részt venni ilyen, a gyakorlati élményeket és a társas érintkezést egyidejűleg biztosító programokon.*

TÖRÖKORSZÁG

Adaptált tanulási tapasztalatok az isztambuli vasúttörténeti múzeumban: vélemények és visszajelzés gyermekektől és szüleiktől

Az Isztambuli Vasúttörténeti Múzeum munkatársai két foglalkozást szerveztek, együttműködésben az Istanbul Medeniyet egyetemmel és a ToMiMEUs projekt teammel. Összesen 14 gyermek (néhányan mindkét inkluzív foglalkozáson részt vettek). Az első foglalkozás 2022. január 16-án valósult meg, címe "Felszállás, a vonat azonnal indul!". Két lány és öt fiú, 6-12 évesek vettek részt az alkalmon a szüleikkel. Három gyermek hallássérült, egy

értelmileg akadályozott, egy látássérült, egy halmozottan sérült látássérült és egy tipikus fejlődésmentű gyermek. A foglalkozás témája az volt, milyen a vasúton való közlekedés az utasoknak és a dolgozóknak. A múzeum megtekintését és a szerepjátékot követően a tanulók és szülei megosztották egymással tapasztalataikat általában a múzeumlátogatással és ezzel az inkluzív foglalkozással kapcsolatban. A második foglalkozás 2022. március 27-én zajlott, címe 'Találjuk meg a titkos kódot a múzeumban!'. Három lány és hat fiú, 6-16 évesek voltak a résztvevők. Hat hallássérült, egy halmozottan sérült, valamint két tipikus fejlődésű tanuló vett részt. A foglalkozás során a titkos kódot kellett megfejteni, ami valójában egy szópuzzle.

Nyolc édesanya és egy édesapa kísérte el gyermekét (életkor: 35-51), a kilenc szülő közül hárman hallássérültek voltak.

Íme a gyermekek (gy) és szülők (sz) néhány visszajelzése az első foglalkozásról:

Gy8: "Ha órákig tartott volna, nem tudott volna maradni. Általában nagyon szereti a vonatokat. A pandémia előtt sokat vonatoztunk. Nagyon tetszettek neki a vonathangok, örömmel fogta meg a síneket és a vonatmakettet, és zongorázott. *Nagyon örültünk a zongorának.* (Nem beszélő halmozottan sérült gyermek szülei)"

Gy10: "Igen, minden fantasztikus volt. Tetszett a váltó, a mozdonyvezető fülkéje és a makett."

A gyermekek és szülők legfontosabb visszajelzései a második foglalkozással kapcsolatban az alábbiak:

Gy6: "Korábban nem jártam múzeumban, de most már szívesen elmegyek másik múzeumba is."

Gy13: "Azt gondoltam, csak körbe fogunk sétálni, aztán megyünk is. *Meglepődtem, amikor elkezdtünk játszani, vagy ilyesmi. Az iskolában soha sem játszottunk ilyesmiket, nagyon tetszett. Jó lenne az iskolában is játszani, nagyon tetszett... Jó lenne más múzeumban is ugyanazt játszani. Máshol nincsenek ilyen foglalkozások. Először jártam itt, nagyon tetszett.*"

Gy12: "Jó volt. Tetszett, hogy a kódot a vezetőállomásban és a zongorában is kellett keresni."

Sz9: "A látássérült gyerekeknek nagyon jó volt, hogy megfoghattak dolgokat. *Volt jeltolmács is. Ez pedig a hallássérült gyerekeknek volt nagy segítség. A sajátélményű (vizuális, tapintott) tanulás remek volt a gyerekeinknek.*" (Taktilis jelnyelvet használó, halmozottan sérült gyermek szülei)".

A fentiekén túl minden résztvevő arról számolt be, hogy nagyon jól érezte magát a múzeumban. Hát gyermek korábban nem járt még múzeumban.

A hallássérült szülők sem jártak korábban múzeumban, visszajelzéseik nagyon pozitívak voltak.

MULTIPLIKÁLÓ ESEMÉNYEK

Magyarország

2022. május 19-én zajlott a **Tomimeus Projekt multiplikáló eseménye az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karon.**

A fogyatékos személyek teljes társadalmi részvétele csak úgy érhető el, ha számukra élvezetes, tartalmas és akadálymentesen hozzáférhető a kultúra és a múzeumok. A ToMiMEUS – Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities- Erasmus+ projekt keretében amelyet az Európai Unió finanszírozott, akadálymentes múzeumi programok valósultak meg egy-egy múzeum és egyetem összefogásával Romániában, Törökországban, Görögországban és Magyarországon. A projektben számos inkluzív múzeumpedagógiai foglalkozásra került sor.

A zárókonferencia keretében beszámoltunk a projekt során megvalósult foglalkozásokról, amelyek a Hagyományok Házában zajlottak az ELTE munkatársainak szakértő közreműködésével. A konferencián továbbá bemutatkoztak egyéb kiemelkedő múzeumi kezdeményezések, amelyek révén a fogyatékos személyek is akadálymentesen élvezhetik a kultúrát. A témák sorában megjelent az audionarráció, a tapintható tárlatok – pl. egy csillagászatot bemutató tapintható kiállítás – művészet és érzékszervi sérülés.

A konferencia népszerű volt a magyar szakemberek körében.

GÖRÖGORSZÁG

ToMiMEUs MULTIPLIKÁLÓ ESEMÉNY A THESSALY EGYETEMEN

A Thessaly Egyetem (Görögország) a ToMiMEUs multiplikáló eseményt 2022. május 14-én rendezte meg. Az előadások körüljárták, a. hogyan lehet egy múzeum akadálymentes, valamint b. ismertették a ToMiMEUs projekt eredményeit, c. az érzékszervi fogyatékoság különböző aspektusait és a releváns múzeumpedagógiai tevékenységeket, valamint d. művészeti/kulturális eseményeket (a Thessaly Egyetem gyógypedagógia tanszékének és zenei tanszékének az akadálymentesítési labor által megvalósított eseményeit). Számos intézmény és szervezet meghívást kapott, hogy színesítse a multiplikáló eseményt, és több, mint száz résztvevő volt jelen. A Thessaly Egyetemen (koordináló szervezet) túl az alábbi intézmények voltak jelen, amelyek hozzájárultak az esemény eredményességéhez és pozitív hatásához: Patras Egyetem, Thessaloniki Régészeti Múzeum, a volosi Athanasakio Régészeti Múzeum, a Küklád Művészetek Múzeuma és az Athéni Tapintható Múzeum voltak kiemelt szakmai tartalmat biztosító vendégeink.

Az eseményt népszerűsítő roll up és poszter

A meghívó és a ToMiMEUs projektet ismertető négyoldalas brossúra, valamint a projekt szellemi termékei és tevékenységei voltak a multiplikáló esemény "referenciapontjai".

Az esemény zárásaként ismert görög és külföldi zeneszerzők művei hangzottak el. A lenti fénykép tükrözi a művészeti/kulturális esemény hangulatát.

Küklád Művészetek Múzeuma

Múzeumok és érzékek: tervezés mindenkinek, tudományos fórum, 2022. június 28.

Paul & Alexandra Canellopoulos Múzeum (CAMU) & Küklád Művészetek Múzeuma

Miként változott a múzeumok akadálymentessége látás- és hallássérült személyek számára az elmúlt húsz év során? Melyek a Görögországban fogantatott legfontosabb intézkedések? Miként járulhat hozzá a multiszenzoros megközelítés egy nyitott és akadálymentes múzeum létrejöttéhez? Milyen mértékig tudnak a múzeumi szakemberek befogadóan tervezni? Ezek voltak a Paul & Alexandra Canellopoulos Múzeumban (CAMU) szervezett tudományos fórum legfontosabb kérdései 2022. június 28-án.

Régészek, muzeológusok, gyógypedagógusok, építészek/tervezők és kulturális örökség szakértőkgyűltekek össze és vitatták meg a görög múzeumokban tett pozitív intézkedéseket, beszéltek a jelenleg használt módszerekről (pl. tapintható másolatok, tapintható térképek, audioguide stb.), valamint megvitatták, miként szolgálhatják a jövőben a múzeumok a halmozottan sérült látogatókat. Szinte minden felszólaló kiemelte, mennyire fontos, hogy a látáson túl más érzékelési csatornákat is bevonjunk a kiállítótér megismerésébe. Hangsúlyozták a hang szerepét, és elmagyarázták, hogy minden érzékszerv másképpen járul hozzá az élményhez (míg a látás az általánostól indul, s ezt követően elemzi a részleteket, a tapintás a részleteket fedezi először fel, majd állítja össze egészé). Végül a szakemberek kitértek a honlapok látás- és hallássérült személyek számára akadálymentes hozzáféréseinek

fontosságára. A tudományos fórum teljes időtartama alatt jelnyelvi tolmácsolás állt rendelkezésre. Ezt követően a Küklád Művészetek Múzeumának látás- és hallássérült látogatóknak nyújtott speciális szolgáltatásaival lehetett megismerkedni. A tudományos fórum a "ToMiMEUs: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities", elemeként valósult meg, amelyben a Küklád Művészetek Múzeuma partnerként vett részt (<https://tomimeus.eu/>). Ez volt az első tudományos fórum Görögországban, amelynek témája a látás- és hallássérült személyek múzeumlátogatása volt. A fórum célja az eddigi jó gyakorlatok összegyűjtése volt, amely erős alapot képez a jövőbeni együttműködéseknek.

Minden előadás felvételről megtekinthető a két múzeum honlapján. A fórum nagy részét felvette a Bodossaki Alapítvány BLOD platformja, és hamarosan megtekinthető lesz a <https://www.blod.gr/> honlapon.

ROMÁNIA

2022.július 20-án a kolozsvári II. sz. Idősek Nappali Központja (Szociális és Orvosi Szolgáltatások Igazgatósága) adott otthon 6t a “Múzeum mindenkinek: akadálymentes és inkluzív” disszeminációs eseménynek. Teodora Sas és Maria Tonca szakemberek 28 résztvevőnek mutatták be a projekt eredményeit. Tudor Salagean, a projekt koordinátora ismertette az Erasmus+ program célkitűzéseit, valamint az Erdélyi Néprajzi Múzeum eredményeit a múzeum akadálymentesítése terén.

2022. július 5-én a Babes-Bolyai Egyetem Gyógypedagógiai Kara szervezte meg az Erasmus+ Tomimeus projekt multiplikáló eseményét. A program 110 fő részvételével zajlott, akik oktatásügyi szerveket, múzeumokat, kulturális központokat, társadalmi ügynökségeket képviseltek, tanárok, újságírók voltak. A konferencia ismertette a projekt összes szellemi termékét és eredményét. A konzorciumi partnerek is beszámoltak az országukban zajló tevékenységkeről, valamint ezek hatásáról a felhasználókra.

TÖRÖKORSZÁG

Az Istanbul Medeniyet Egyetem/Türkiye szervezésében valósult meg a multiplikáló program 2022. április 8-án.

Az Erasmus KA2 projekt keretében ('Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities (ToMiMEUs)' (code 2019-1-RO01-KA202-063245) a döntéshozók és szakemberek részvételével valósult meg a záró esemény Istanbul az Medeniyet University Göztepe Déli Kampuszának Aşık Paşa konferenciatermében, 09:30 és 13:30 között.

A nyitóünnepségen részt vett az Istanbul Medeniyet University rektorhelyettese, valamint a projekt vezetője, Prof. Dr. Yaşar BÜLBÜL, a pedagógia kar dékánja, Prof. Dr. Ahmet AKIN, TCDD első igazgatóhelyettes Mr. Ali BAŞPINAR, İstanbul Provincial Directorate of National Education Special Education és Guidance Services Branch Manager Mrs. Gülşen ÖZER, és 22nd Term İstanbul Deputy és a Turkish White Crescent Association elnöke, Mr. Lokman AYVA köszöntötték a résztvevőket.

Az Istanbul Medeniyet Egyetem és a TCDD munkatársai, más egyetemek kollégái, civil szervezetek képviselői, és olyan szervezetek képviselő, akik számára releváns volt a konferencia témája. A konferencia teljes időtartama alatt jelnyelvi tolmácsolást biztosítottunk. Alsóként a projekt törökországi koordinátora, Prof. Dr. Emine AYYILDIZ beszélt a ToMiMEUs projekt céljáról, a konzorciumi partnerekkel megvalósított tevékenységekről, a projekt eredményeiről, míg Prof. Dr. Işık KAMARAJ a Marmara University Atatürk Education Faculty munkatársa "A múzeum, mint tanulási környezet" címmel tartott előadást, amelyet gyakorlati foglalkozás kísért.

Ezt követően Ruhan ÇELEBİ, az Istanbul Railway Museum nyugállományú igazgatójabszól a múzeum akadálymentes hozzáféréseért tett intézkedésekről, amelyek minden látogató számára akadálymentes múzeumi élményt biztosítanak. Őt Res. Asst. H. Sümeyra BİLİCİ ALBAYRAK előadása követte, aki beszámolt a múzeumban az érzékszervi fogyatékos gyermekek részvételével megvalósult foglalkozásokról, illetve általában a múzeum programjairól beszélt.

Végül Dr. Özcan Erkan AKGÜN docens és Asst. Prof. Dr. Ayşe Tuğba ÖNER előadása hangzott el 'A tanulási tevékenységek megtervezése a múzeumban' címmel, amelyben a múzeumban megvalósult inkluzív eseményeket ismertették: az első 2022. január 16-án került megrendezésre 6-16 éves, látás-, hallássérült és tipikus fejlődésmentű gyermekek részvételével.

Konklúzió

A fent részletezett eredményekből arra következtethetünk, hogy a ToMIMEUS Projekt összes eredménye alapvető fontosságú volt a múzeumok munkatársai, valamint a célközönség számára. A változások rövid időn belül valósultak meg az összes partner aktív részvételével, akik mind az érzékszervi fogyatékos személyek szükségleteit és igényeit igyekeztek kielégíteni, s így végül az eredményeket összegyűjtöttük egy útmutatóban. A jó gyakorlatokat ugyanakkor a résztvevő múzeumok már alkalmazzák, és meggyőződésünk, hogy a jövőben további fejlődésnek lehetünk majd szemtanúi.

A projekt eredményei ötletekkel szolgálhatnak jövőbeni projekteknek is, amelyeket azonos partnerek, vagy további új partnerek bevonásával valósítunk meg, és amelyek egy-egy specifikus területre fókuszálva segítik, hogy a múzeum a látogatók minél szélesebb köre számára hozzáférhető legyen függetlenül attól, hogy a látogató fogyatékos vagy nem fogyatékos személy.